

Województwa łódzkie i śląskie, a zwłaszcza ich stolice (Łódź i Katowice), należą do najszybciej wyludniających się obszarów Polski. Wraz z postępującą depopulacją ludności rodzimej ma jednak miejsce w ostatnich latach również intensywny napływ migrantów zarobkowych. Obecna dynamika imigracji, liczona jako średnioroczny wzrost liczby wydanych zezwoleń na pracę dla całego kraju w latach 2015-2019, była najwyższa w Łódzkiem i czwarta pod względem wielkości w województwie śląskim. Imigracja ta ma przy tym głównie charakter czasowy i cyrkulacyjny, z pewnymi jedynie symptomami świadczącymi o osiedlaniu się cudzoziemców na stałe. Wobec nasilania się imigracji samorządowcy zaczynają postrzegać ją jako szansę na złagodzenie negatywnych trendów demograficznych. Jakie działania podejmują zatem lokalne władze, aby uczynić te regiony atrakcyjnymi miejscami do pracy i życia dla imigrantów?

Głównym celem proponowanego projektu jest **analiza porównawcza działań władz samorządowych różnych szczebli w obu województwach wobec intensywnej imigracji do Polski w ostatnich latach**. Projekt koncentruje się przy tym na działaniach mających, z jednej strony, sprzyjać stabilizacji napływu imigrantów, a, z drugiej, tworzyć warunki do ich osiedlania się. Szczególny nacisk położony jest w tej mierze na odtworzenie doświadczeń jednej grupy adresatów tych działań – imigrantów zarobkowych z Ukrainy, którzy stanowią większość cudzoziemskich pracowników w obu województwach.

Realizacji tego zamierzenia służy **pięć celów szczegółowych**. Po pierwsze, wobec braku dotychczasowych kompleksowych analiz, projekt ma na celu ustalenie **skali, dynamiki i charakterystyki imigracji do obu województw** po 2004 r, gdy nastąpiło przyspieszenie i umasowienie migracji w Polsce. Po drugie, skupia się na odtworzeniu **(nie)spójności podejmowanych przez samorządy działań w odpowiedzi na rosnącą imigrację**. Dotyczy zwłaszcza rozbieżności między deklarowanymi a rzeczywistymi działaniami władz mającymi na celu zachęcenie migrantów do przyjazdów i osiedlenia się w obu województwach. Po trzecie, projekt stanowi oryginalny wkład w analizę lokalnych polityk wobec imigracji i integracji migrantów poprzez **pogłębianą analizę porównawczą obejmującą wszystkie szczeble administracji samorządowej**: województwa, w tym i ich stolice (Łódź i Katowice), powiaty i gminy. Po czwarte, powyższe ustalenia nt. instytucjonalnego wymiaru imigracji zostaną skonfrontowane z **doświadczeniami odbiorców wprowadzanych rozwiązań na rzecz integracji i osiedlania się** (na przykładzie obywateli Ukrainy pracujących w tych regionach). Po piąte zaś, projekt zakłada opracowanie **mapy czynników determinujących regionalną politykę wobec imigracji na poszczególnych szczeblach samorządu**.

Projekt stanowi **ważny wkład w rozwój nauki**, gdyż pozwala na uzupełnienie wiedzy nt. imigracji z perspektywy Polski lokalnej. Województwa łódzkie i śląskie są jedynymi z niewielu, które nie zostały dotąd szerzej opisane w tym zakresie. Co więcej, projekt daje też wgląd w rozwój i wdrażanie polityk regionalnych wobec imigracji i integracji migrantów w tych dwóch częściach kraju. Ponadto, wykracza on poza tradycyjne podejście do badań regionalnego wymiaru polityki wobec imigrantów, które skupiało się dotąd na działaniach władz centralnych lub wojewódzkich (i większych miast), jako że uwzględnia szerszy kontekst instytucjonalny (najniższych szczebli samorządu, tj. powiatów i gmin, zarówno miejskich, jak i wiejskich).

O oryginalności badań nie decyduje jednak tylko obszar terytorialny (województwa łódzkie i śląskie) czy zakres administracyjny (wszystkie szczeble samorządu) podejmowanych analiz, ale i wykorzystywanie do tego celu **różnorodnych metod i podejść (triangulacja)** zaczerpniętych z instrumentarium socjologii, nauk o polityce czy studiów nad politykami publicznymi. W ramach 36-miesięcznego projektu przewidziano wielorakie sposoby pozyskiwania i analizy danych. I tak, celem zrekonstruowania strukturalnego kontekstu imigracji do obu województw przeprowadzona zostanie dogłębna **analiza źródeł zastanych**. Obejmie ona krytyczny przegląd literatury naukowej nt. centralnych i regionalnych polityk wobec imigracji, przegląd statystyk, regulacji prawnych i innych dokumentów wydanych przez publiczne i niepubliczne podmioty działające w obszarze migracji czy analizę dyskursu lokalnego wobec imigracji celem odtworzenia narracyjnego wymiaru polityki w obu regionach. Podjęta zostanie też **analiza empirycznych danych ilościowych i jakościowych** celem ustalenia procesu programowania i wdrażania na szczeblu lokalnym polityk wobec imigracji. Źródła danych w tym zakresie będą stanowić wywiady indywidualne i grupowe z przedstawicielami samorządów i innych aktorów zorientowanych na imigrację. Zostaną one zestawione z wynikami sondażu i wywiadów z samymi migrantami z Ukrainy.

W celu maksymalizacji oddziaływania projektu, wyniki badań zostaną szeroko rozpowszechniane na konferencjach w Polsce i za granicą oraz złożone do publikacji w renomowanych czasopismach polskich i zagranicznych. Wyniki badań będą mogły ponadto przyczynić się do formułowania programów integracyjnych ukierunkowanych na realne potrzeby cudzoziemców oraz do bliższego określenia wyzwań migracyjnych, przed którymi stoją oba wyludniające się województwa.